

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitvlaria Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare de villis Karoli Magni.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

Capitulare
anni 779.
c. 13.
Capitulare
Francof. c.
23.

stris ministeriis Pontifices nostros talem potestatem habere non permittatis qualem recitudo ecclesiastica docet. Insuper nonas & decimas vel census improba cupiditate de Ecclesiis unde ipsa beneficia sunt abstrahere nitimini, & precarias de ipsis rebus, sicut à nobis dudum in nostro Capitulare institutum est, accipere negligitis, & ipsam sanctam Dei Ecclesiam unà cum ipsis Episcopis vel Abbatibus emendare juxta vires vestras denegatis. Quapropter nos unà cum consensu Episcoporum nostrorum, Abbatum, necnon & aliorum sacerdotum hæc instituta partibus vestris direximus. Præcipientes enim jubemus ut nullus quilibet ex fidelibus nostris à minimo usque ad maximum in his quæ ad Deum pertinent Episcopo suo in-

bediens parere audeat de supradictis capitulis seu aliis eruditionibus ad illorum ministerium pertinentibus, sed cum bona voluntate & omni mansuetudine subjectionis unusquisque sacerdoti suo propter Deum & pacis studium obtemperare studeat. Si quis autem, quod absit, unus ex vobis ullus de nonis & decimis censibusque reddendis atque precariis renovandis neglegens apparuerit, & importunus Episcopis nostris de his quæ ad ministerium illorum pertinere noscuntur, vel sicut in Capitulare dudum à nobis factò continetur, contradicere præsumpserit, sciat se proculdubio, nisi se citò correxerit, in conspectu nostro exinde dicere rationem. Et ut has litteras certius credatis, de anulo nostro subter eas decrevimus roborare.

CAPITVLARE

DE VILLIS KAROLI MAGNI.

Datum per annos regni illius, id est, antè quàm fieret Imperator.

Incipit Capitulare de villis & curiis Imperatoris.

I. Volumus ut villæ nostræ, quas ad opus nostrum seruendum institutas habemus, sub integritate partibus nostris deserviant, & non aliis hominibus.

II. Vt familia nostra bene conservata sit & à nemine in paupertate missa.

III. Vt non præsumant iudices nostram familiam in eorum seruitium ponere. Non corvadas, non materiam cædere, nec aliud opus sibi facere cogant. Et neque ulla dona ab ipsis accipiant, non caballum, non bovem, non vaccam, non porcum, non vervecem, non porcellum, non agnellum, nec aliam causam, nisi buticulas & ortum, poma, pullos, & ova.

IV. Si familia nostra partibus nostris aliquam fecerit fraudem de latrocinio aut alio neglecto, illud in caput componat, de reliquo verò pro lege recipiat disciplinam vapulando, nisi tantum pro homicidio & incendio, unde seida exire potest. Ad reliquos autem homines iustitiam eorum, qualem habuerint, reddere studeant, sicut lex est. Pro seida verò nostra, ut di-

ximus, familia vapuletur. Franci autem qui in fiscis aut villis nostris commanent, quicquid commiserint secundum legem eorum emendare studeant, & quod pro seida dederint ad opus nostrum veniat, id est, in peculio aut in alio pretio.

V. Quando iudices nostri labores nostros facere debent, seminare, aut arare, messes colligere, foenum secare, aut vindemiare, unusquisque in tempore laboris ad unumquemque locum provideat ac instituire faciat quomodo factum sit, ut bene salva sint. Si intra patriam non fuerit, aut in quali loco iudex venire non potuerit, Missum bonum de familia nostra aut alium hominem bene creditum causas nostras ad providendum dirigat, qualiter ad perfectum veniant, & iudex diligenter provideat ut fidelem hominem transmittat ad hanc causam providendam.

VI. Volumus ut iudices decimam ex omni conlaboratu pleniter donent ad Ecclesias quæ sunt in nostris fiscis, & ad alterius Ecclesiam nostra decima data non fiat nisi ubi antiquitus institutum fuit. Et

non alij Clerici habeant ipsas Ecclesias nisi nostri aut de familia aut de capella nostra.

VII. Vt unusquisque iudex suum seruitium pleniter perficiat, sicut ei fuerit denuntiatum. Et si necessitas euenit quod plus seruire debeat, tunc computare faciat si seruitium debeat multiplicare in noctes.

VIII. Vt iudices nostri vineas recipiant nostras, quæ de eorum sunt ministerio, & bene eas faciant, & ipsum vinum in bona mittant vascula, & diligenter providere faciant quod nullo modo naufragium sit. Aliunde vinum peculiare comparando emere faciant, unde ad villas dominicas condirigere possint. Et quandoquidem plus de ipso vino comparatum fuerit quam ad villas nostras condirigendum mitti opus sit, nobis innotescat, ut nos commendemus qualiter nostra fuerit exinde voluntas. Cippaticos etiam de vineis nostris ad opus nostrum mittere faciant. Censâ de villis nostris, quæ vinum debent, in cellaria nostra mittant.

IX. Volumus ut unusquisque iudex in suo ministerio mensuram modiorum, sextariorum, & siculas per sextaria octo, & corborum eo tenere habeat sicut & in palatio habemus.

X. Vt maiores nostri, & forestarij, poledrarij, cellularij, decani, telonarij, & ceteri ministeriales ea faciant, & fogales donent de mansis eorum, pro manuopera verò eorum ministeria bene provideant. Et qualiscunque major habuerit beneficium, suum Vicarium mittere faciat, qualiter & manuopera & ceterum seruitium pro eo adimplere debeat.

XI. Vt nullus iudex mansionaticos ad suum opus, nec ad suos canes, super homines nostros atque in forestas nullatenus prendat.

XII. Vt nullus iudex obsidem nostrum in villa nostra commendare faciat.

XIII. Vt equos episcarios, id est, vvaraniones, bene provideant, & nullatenus eos in uno loco diu stare permittant, ne fortè per hoc pereant. Et si aliquis talis, qui bonus non sit, aut veteranus sit ***. Si verò mortuus fuerit, nobis nuntiare faciant tempore congruo, antequam tempus veniat ut inter iumenta mitti debeat.

XIV. Vt iumenta nostra bene custodiant, & poledros ad tempus segregent. Et si pultrellæ multiplicatæ fuerint, sepa-

ratæ fiant, & gregem per se exinde adunare faciant.

XV. Vt poledri nostri Missa sancti Martini hiemale ad palatium omnimodis habeant.

XVI. Volumus ut quicquid nos aut Regina unicuique iudici ordinaverimus, aut ministeriales nostri Sinescalcus & Buticularius de verbo nostro aut Reginae ipsius iudicibus ordinaverint, ad eorundem placitum, sicut eis institutum fuerit, impletum habeant. Et quicunque per negligentiam dimiserit, à potu se abstineat, postquam ei nuntiatum fuerit, usque dum in præsentia nostra aut Reginae veniat, & à nobis licentiam quærat absolvendi. Et si iudex in exercitu aut in vvahta seu in ambasiato vel aliubi fuerit, & junioribus ejus aliquid ordinatum fuerit, & non compleverint, tunc ipsi pedestres ad palatium veniant, & à potu & carne se abstineant; interim quidem rationes deducant propter quod hoc dimiserunt, & tunc recipiant sententiam aut in dorso aut quomodo nobis vel Reginae placuerit.

XVII. Quantascunque villas unusquisque in ministerio habuerit, tantos habeat deputatos homines qui apes ad opus nostrum provideant.

XVIII. Vt ad farinarias nostras pullos & aucas habeant juxta qualitatem farinariae, vel quantum melius potuerint.

XIX. Ad securas nostras in villis capitaneis pullos habeant non minus centum & aucas non minus triginta. Ad mansionales verò pullos habeant non minus quinquaginta, aucas non minus quam duodecim.

XX. Unusquisque iudex fructa semper abundanter faciant omni anno ad curtem venire; excepto **** visitationes eorum per vices tres aut quatuor seu amplius.

XXI. Vivarios in curtis nostris unusquisque iudex ubi antea fuerunt habeat, & si augeri potest, augeat. Et ubi antea non fuerint, & modò esse possunt, noviter fiant.

XXII. Coronas de racemis, qui vineas habuerint, non minus tres aut quatuor habeant.

XXIII. In unaquaque villa nostra habeant iudices vaccaritas, porcaritas, berbicaritas, capraritas, hircaritas, quantum plus potuerint; & nullatenus sine hoc esse debent. Et insuper habeant vaccas ad illorum seruitium perficiendum commendatas per servos nostros, qualiter pro ser-

vito ad dominicum opus vaccaritiæ & carrucæ nullo modo minoratæ sint. Et habeant quando fervierint ad canes dandum, boves cloppos non languidos, & vaccas sive caballos non scabiosos, aut alia pecora non languida. Et, ut diximus, per hoc vaccaritiæ & carrucas non minorent.

XXIV. Quicquid ad discum nostrum dare debent, unusquisque iudex in sua habeat plebeio, qualiter bona & optima atque bene studiosè & nitidè omnia sint composita quicquid dederint. Et unusquisque iudex habeat de annona pastos per singulos dies ad suum servitium, ad mensam nostram quando fervierit. Et reliqua dispensa similiter in omnibus bona sit, tam farina, quam & peculium.

XXV. De pastione autem Kal. Septemb. indicare faciant, si fuerit, annon.

XXVI. Majores verò amplius in ministerio non habeant nisi quantum in una die circumire aut providere potuerint.

XXVII. Casa nostre indefinenter foca & vvaetas habeant, ita ut salva sint. Et quando Missi vel legatio ad palatium veniunt vel redeunt, nullo modo in curtes dominicas mansionaticas prendant, nisi specialiter iussio nostra aut Regine fuerit. Et Comes de suo ministerio, vel homines illi qui antiquitus consueti fuerunt Missos aut legationes soniare, ita & modò inantea & de parveridis & omnia eis necessaria solito more soniare faciant, qualiter bene & honorificè ad palatium venire vel redire possint.

XXVIII. Volumus ut per annos singulos intra quadragesima, dominica in palmis, quæ Osanna dicitur, juxta ordinationem nostram argentum de nostro laboratu, postquam cognoverimus de presenti anno quanta sit nostra laboratio, deferre studeant.

XXIX. De clamatoribus ex hominibus nostris unusquisque iudex provideat, ut non sit eis necesse venire & ad nos proclamare; & dies, quos servire debent, per negligentiam non dimittat perdere. Et si habuerit servus noster forinsecus justitias ad quaerendum, magister ejus cum omni intentione deceret pro ejus justitia. Si aliquo loco minimè eam accipere valuerit, tamen ipsi servo nostro pro hoc fatigare non permittat, sed magister ejus per semetipsum aut suum Missum hoc nobis notum facere studeat.

XXX. Volumus unde servire debent ad opus nostrum, ex omni conlaboratu

eorum servitium segregare faciant; & unde carra in hostem carrigari debent, similiter segregentur tam per domos quam & per pastores, & sciant quantum ad hoc mittant.

XXXI. Ut hoc ad parveredarios vel gentias dare debent, simili modo unoquoque anno separare faciant, & tempore opportuno pleniter donent, & nobis dicere sciant qualiter inde faciunt vel unde exit.

XXXII. Ut unusquisque iudex provideat quomodo sementem bonam & optimam semper de comparatu vel aliunde habeat.

XXXIII. Post ista omnia segregata & seminata atque pacta, quicquid reliquum fuerit exinde de omni conlaboratu usque ad verbum nostrum salvetur, quantum secundum iussionem nostram aut venundetur aut reservetur.

XXXIV. Omnino providendum est cum omni diligentia ut quicquid manibus laboraverint aut fecerint, id est, lardum, sicum, sulcia, niufaltum, vinum, acetum, moratum, vinum coctum, garum, synapi, formaticum, butyrum, bracios, cervisias, medum, mel, ceram, farinam, omnia cum summo nitore sint facta & parata.

XXXV. Volumus ut de verbecibus crassis focia fiat, sicut & de porcis; & insuper habeant boves faginatos in unaquaque villa non minus quam duos aut ibidem ad focciandum aut ad nos deducendum.

XXXVI. Ut silvæ vel forestes nostre bene sint custoditæ; & ubi locus fuerit ad stirpandum, stirpare faciant, & campos de silva incrementum non permittant. Et ubi silvæ debent esse, non eas permittant nimis capulare atque damnare. Et feramina nostra intra forestes bene custodiant. Similiter accipitres & spervarios ad nostrum profectum provideant; & censa nostra exinde diligenter exactent. Et iudices, si eorum porcos ad faginandum in silvam nostram miserint, vel majores nostros, aut homines illorum, ipsi primam decimam donent ad exemplum bonum perferendum, qualiter postmodum ceteri homines illorum decimam pleniter persolvant.

XXXVII. Ut campos & culturas nostras bene componant, & prata nostra ad tempus custodiant.

XXXVIII. Ut aucas pastas & pullos pastos ad opus nostrum semper, quando servire

servire debent, aut ad nos transmittere, sufficienter habeant.

XXXIX. Volumus ut pullos & ova, quos servientes vel mansuarij reddunt, per singulos annos recipere debeant; & quando non servierint, ipsos venundare faciant.

XL. Ut unusquisque iudex per villas nostras singulares etlehas, pavones, falsianos, enetas, columbas, perdicis, turtures, pro dignitatis causa omnimodis semper habeant.

XLI. Ut ædificia intra curtes nostras, vel sèpes in circuitu, bene sint custodita. Et stabula atque coquinae, & pistrina, seu torcularia, studiosè præparata fiant; quatenus ibidem condignè ministeriales nostri officia eorum bene nitidè peragere possint.

XLII. Ut unaquæque villa intra cameram lectaria, culcitas, plumatias, batlinias, drappos, ad discum bancales, vasa ærea, plumbea, ferrea, lignea, andedos, catenas, cramaculos, delaturas, secures, id est, cumadas, terebras, id est, caradros, scalpros, vel omnia utensilia ibidem habeant, ita ut non sit necesse aliubi hoc querere aut commodare. Et ferramenta quæ in hostem ducunt in eorum habeant plebio, qualiter bonæ sint. Et iterum, quando revertuntur, in camera mitantur.

XLIII. Ad genitia nostra, sicut institutum est, opera ad tempus dare faciant, id est, linum, lanam, vvasca, vermicula, vvariantia, pectines, laminas, cardones, saponem, unctum, vascula, & reliqua minutia quæ ibidem necessaria sunt.

XLIV. De quadragesimali dux partes ad sextam *** de leguminibus quoque, & de piscato, seu formatico, butyro, melle, sinape, aceto, milio, panicio, herbulas siccas vel virides, radices, napsos insuper, & cacoram, ma. sec. vel saponem, atque cetera minutia. Et quod reliquum fuerit, nobis per brevem, sicut supra diximus, innotescant; & nullatenus hoc prætermittant, sicut usque nunc fecerunt, quia per illas duas partes volumus cognoscere de illa tertia quæ remansit.

XLV. Ut unusquisque iudex in suo ministerio bonos habeat artifices, id est, fabros ferrarios, & aurifices, vel argentarios, futores, tormatores, carpentarios, scutatores, precatos, accipitares, id est, aucellatores, saponarios, siceratores, id est, qui cervisiam vel pomatium sive pira-

tium vel aliud quodcumque liquamen ad bibendum aptum fuerit facere sciant, pistores qui simulas ad opus nostrum faciant, retiatores qui retia facere bene sciant tam ad venandum, necnon & reliquos ministeriales quos ad numerandum longum est.

XLVI. Ut lucos nostros, quos vulgus brogilos vocat, & ad tempus semper emendent, & nullatenus expectent ut necesse sit à novo reædificare. Similiter faciant & de omni ædificio.

XLVII. Ut venatores nostri, & falconarij, vel reliqui ministeriales, qui nobis in palatio assidue deserviunt, consilium in villis nostris habeant secundum quod nos aut Regina per literas iusserimus, quando ad aliquam utilitatem eos miserimus, aut Simiscalcus & Buticularius de nostro verbo eis aliquid facere præceperint.

XLVIII. Ut torcularia in villis nostris bene sint præparata. Et hoc prævideant iudices, ut vindemia nostra nullus pedibus premere præsumat; sed omnia nitida & honesta sint.

XLIX. Ut genitia nostra bene sint ordinata, id est, de casis, pistis, tugurijs, id est, sercones & sèpes bonas in circuitu habeant, & portas firmas, qualiter opera nostra bene peragere valeant.

L. Ut unusquisque iudex provideat quanti poledri in uno stabulo stare debeant, & quanti poledrarij cum ipsis esse possint. Et ipsi poledrarij, qui liberi sunt, & in ipso ministerio beneficia habuerint, de illorum vivant beneficiis. Similiter & fiscalini qui mansos habuerint, inde vivant. Et qui hoc non habuerint, de dominica accipiat provendam.

LI. Provideat unusquisque iudex ut sementia nostra nullatenus pravi homines subter terram vel aliubi abscondere possint, & propter hoc messis rarior fiat. Similiter & de alijs maleficijs illos provideant, ne aliquando facere possint.

LII. Volumus ut de fiscalibus, vel servis nostris, sive ingenuis, qui per fiscos aut villas nostras commanent, diversis hominibus plenam & integram, qualem habuerint, reddere faciant iustitiam.

LIII. Ut unusquisque iudex provideat qualiter homines nostri de eorum ministerio latrones vel malefici nullo modo esse possint.

LIV. Ut unusquisque iudex provideat quatenus familia nostra ad eorum opus bene laboret, & per mercata vacando non eat.

L V. Volumus ut quicquid ad nostrum opus iudices dederint, vel fervierint, aut sequestraverint, in uno brevi conscribi faciant, & quicquid dispensaverint, in alio; & quod reliquum fuerit, nobis per brevem innotescant.

L VI. Ut unusquisque iudex in eorum ministerio frequentius audientias teneat, & iustitiam faciat, & provideat qualiter rectè familie nostræ vivant.

L VII. Si aliquis ex servis nostris super magistrum suum nobis de causa nostra aliquid veller dicere, vias ei ad nos veniendi non contradicat. Et si iudex cognoverit quòd juniores illius adversus eum ad palatium proclamando venire velint, tunc ipse iudex contra eos rationes deducendi ad palatium venire faciat, qualiter illorum proclamatio in auribus nostris fastidium non generet. Et sic volumus cognoscere utram ex necessitate an ex occasione veniant.

L VIII. Quando catelli nostri iudicibus commendati fuerint, de suo eos nutriant, aut junioribus suis, id est, majoribus & decanis vel cellariis, ipsos commendare faciant, quatenus de illorum causa eos bene nutrire faciant, nisi forte iussio nostra aut Regine fuerit ut in villam nostram ex nostro eos nutriant. Et tunc ipse iudex hominem ad hoc opus mittat, qui ipsos bene nutriat, & segreget unde nutriantur, & non sit illi homini cotidie necessitas ad securas recurrere.

L IX. Unusquisque iudex, quando fervierit, per singulos dies dare faciat de cera libras tres, de sapone sextaria octo; & super hoc, ad festivitatem sancti Andree, ubicunque cum familia nostra fuerimus, dare studeat de cera libras sex. Similiter mediante quadragesima.

L X. Nequaquam de potentioribus hominibus majores fiant, sed de mediocribus qui fideles sunt.

L XI. Ut unusquisque iudex, quando fervierit, suos bracios ad palatium ducere faciat, & simul veniant magistri, qui cervisam bonam ibidem facere debeant.

L XII. Ut unusquisque iudex per singulos annos ex omni conlaboratione nostra quid de bobus, quos bubulci nostri servant, quid de mansis, qui arari debent, quid de fotalibus, quid de censis, quid de feda fracta vel frega, quid de feraminibus in forestis nostris permissò captis, quid de diversis compositionibus, quid de molinis, quid de forestibus, quid de campis, quid de pon-

tibus, vel navibus, quid de liberis hominibus & centenis qui partibus fisci nostri deserviunt, quid de mercatis, quid de vineis, quid de illis qui vinum solvunt, quid de feno, quid de lignariis & faculis, quid de axillis & alio materiamine, quid de prerariis, quid de leguminibus, quid de milio & panico, quid de lana, lino, & canava, quid de frugibus arborum, quid de nucibus majoribus vel minoribus, quid de insitis ex diversis arboribus, quid de hortis, quid de apibus, quid de rivariis, quid de coriis, quid de pellibus, quid de carnibus, quid de melle & cera, quid de uncto vel sapone, quid de morato, vino cocto, medo, & aceto, quid de cervisia, de vino novo & vetere, de annona nova & vetere, quid de pullis & ovis, vel anseribus, id est, aucis, quid de piscatoribus, de fabris, de scurariis vel futoribus, quid de buticis & cofinis, id est, scriniis, quid de tornatoribus & fellariis, de ferrariis & scrobis, id est, fossis ferrariis, vel aliis fossis plumbariciis, quid de tributariis, quid de poledris & putrellis habuerint, omnia seposita, distincta, & ordinata ad nativitatem Domini nobis notum faciant, ut scire valeamus quid vel quantum de singulis rebus habeamus.

L XIII. De his omnibus supradictis nequaquam iudicibus nostris asperum videatur si hoc requirimus, quia volumus ut & ipsi simili modo à junioribus illorum omnia absque ulla indignatione requirere studeant. Et omnia quicquid homo in domo sua & villis suis habere debet, iudices nostri in villis nostris habere debent.

L XIV. Ut carra nostra quæ in hostem pergunt & basternæ benefactæ sint, & opercula bene sint cum coriis cooperta, & ita sint consuta ut si necessitas evenerit ad aquas ad natandum, cum ipsa expensa quæ intus fuerit, transire flumina possint, ut nequaquam aqua intus intrare valeat, & bene salva causa nostra, sicut diximus, transire possit. Et hoc volumus, ut farina in unoquoque carro ad spensam nostram missa fiat, hoc est, duodecim modia de farina, & in quibus vinum ducunt modia duodecim ad nostrum modium mittant. Et ad unumquodque carrum scutum & lanceam, cucurum & arcum habeant.

L XV. Ut pisces de vivariis nostris venduntur, & alij mittantur in locum, ita ut pisces semper habeantur. Tamen quando nos in villas non venimus, tunc fiant venundati, & ipsos ad nostrum

profectum iudices nostri conlucari faciant.

LXVI. De capris & hircis & eorum cornibus & pellibus nobis rationes deducant, & per singulos annos niufaltos crasfos nobis inde adducant.

LXVII. De manfis abfis & mancipiis adquisitis, fi habuerint, fi non habeant ubi eos collocare poffint, nobis renuntiare faciant.

LXVIII. Volumus ub bonos barrios ferro ligatos, quos in hoftem & ad palatium mittere poffint, iudices finguli praparatos femper habeant, & utres ex coriis non faciant.

LXIX. De lupis omni tempore nobis annuntient quantos unufquifque comprehenderit, & ipfas pelles nobis praefentare faciant. Et in mense Maio illos lupellos perquirant & comprehendant tam cum pulvere & hamis quam cum follis & canibus.

LXX. Volumus quod in horto omnes herbas habeant, id efl, lilium, rofas, foenigracum, coftum, falviam, rutam, abrotanum, cucumeres, pepones, cucurbitas, fafcolum, cuminum, rofmarinum, carvum, cicercum Italicum, fquillam, gladio-

lum, dragontea, anifum, coloquintidas, follequium, amicum, filum, lactucas, git, erucam albam, nafurtium, bardanam, pulegium, olifatum, petrofoelinum, apium, levifticum, fabinam, anetum, fanicalum, intubas, diptamnium, fynapi, fatureiam, fifimbrium, mentam, mentaflrum, tana-ritam, nepetam, febrifugiam, papaver, betas, vulgigina, bifmaluas, id efl, alteas, maluas, carrucas, pafinacas, adripias, blitum, ravacaulos, caulos, uniones, britlas, porros, radices, afcalonicas, cepas, alia, vvacentiam, cardones, fabas majores, pifa maurifica, coriandrum, cerefolium, lacteridas, felareiam. Et ille hortulanus habeat fub domum fuam Iovis barbam. De arboribus volumus quod habeat pomarios diverfi generis, prunarios diverfos, forbarios, mepilarios, pirarios diverfos, caftanearios, perficarios diverfi generis, cotoniarios, avellanarios, amandalarios, morarios, lauros, pinos, ficus, nucarios, cerefarios diverfi generis. Malorum nomina. Gormaringa, Geroldinga, crevedella, fpirauca, dulcia, &c.

EXPLICIT CAPITVLARE DOMINICVM,

CAPITVLARE DE MINISTERIALIBVS PALATINIS.

Nunc primum editum ex veteri codice MS. fancti Vincentij Laudunenfis.

CAP. I.

VT unufquifque ministerialis palatinus diligentiffima inquisitione difcutiat primo homines fuos, & poftea pares fuos, fi aliquem inter eos vel apud vos ignotum hominem vel meretricem latitantem invenire poffit. Et fi inventus homo aliquis aut femina hujufmodi fuerit, custodiatur, ne fugere poffit, ufque dum nobis adnuntietur. Et ille homo qui talem hominem vel talem feminam fecum habuit, fi fe emendare noluerit, in palatio noftro obfervetur. Similiter volumus ut faciant ministeriales dilectae conjugis noftre vel filiorum noftorum.

Tom. I.

II.

Vt Ratbertus actor per fuum ministerium, id efl, per domos fervorum noftorum tam in Aquis quam in proximis villulis noftis ad Aquis pertinentibus fimilem inquisitionem faciat. Petrus vero & Gunzo per fcruas & alias mansiones fervorum noftorum fimiliter faciant. Et Ernaldus per mansiones omnium negotiatorum, five in mercato, five aliubi negotientur per Christianorum vel Iudaeorum mansionari ***** noftorum eo tempore quando illi feniores in ipsis mansionibus non funt.

Y ij